

На це запитання можна було отримати відповідь на Міжнародній науково-практичній конференції "Актуальні проблеми новітньої історії зарубіжних країн", яка відбулася 18-19 жовтня 2012 р. у приміщенні головного корпусу Київського Національного університету ім. Тараса Шевченка, присвячена 105-й річниці з дня народження доктора історичних наук, професора Василя Тарасенка та 20-річчю встановлення дипломатичних відносин між Україною і державою Ізраїль. Конференція була організована і проведена кафедрою нової та новітньої історії зарубіжних країн за підтримки Посольства держави Ізраїль в Україні та Дипломатичної академії при МЗС України.

На конференції з доповіддю на тему "Василь Якимович Тарасенко: дипломат, вчений, педагог" виступив завідувач кафедри доктор історичних наук, професор Борис Гончар, який є учнем нашого земляка та разом з ним був у Сосниці.

Учасники конференції також заслухали доповідь на тему "Спосади про батька", з якою виступив член Сосницького відділення нашого земляцтва, доктор технічних наук Олег Тарасенко.

Ось деякі подробиці з біографії нашого земляка, що були озвучені на конференції.

Василь Якимович народився 18 квітня 1907 р. В 1924 р. закінчив Сосницьке педагогічне училище та вступив до Катеринославського (Дніпропетровського) вищого інституту професійної освіти. В 1930 р. закінчив історичний факультет Київського педагогічного інституту.

З 1926 р. й до початку Великої Вітчизняної війни працював на Дніпропетровщині директором середньої школи та агротехнікуму, був помічником голови Раднаркому Таджикистану, директором Гуляйпільського педагогічного училища та учительського інституту.

З початку війни у званні капітана перебував на фронті аж до поранення, яке було причиною демобілізації в 1943 р.

З листопада 1943 р. Василь Якимович директор Запорізького педагогічного інституту.

З травня 1945 р. він на дипломатичній роботі: помічник Голови Ради Міністрів і Міністра закордонних справ УРСР, керівник представництва УРСР в Європейському комітеті ІПРР (інтегрованих планів розвитку ринків); заступник глави делегації УРСР на підготовчій, а слід за нею і 1-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН; заступник глави делегації УРСР на Паризькій мирній конференції (29 липня – 16 жовтня 1946 р.); радник посольства СРСР у США; тимчасовий повірений СРСР у США; керівник представництва УРСР у Раді безпеки ООН та одночасно заступник Міністра закордонних справ УРСР, а також керівник представництва республіки в комісії з атомної енергії і в комісії із звичайних озброєнь при Раді безпеки ООН.

У квітні-травні 1948 р. Василь Тарасенко очолював делегацію УРСР на спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН із палестинської проблеми. Саме тоді він відіграв вирішальну роль у створенні держави Ізраїль. 14 травня Василь Якимович не допустив голосування по проєкту резолюції, який передбачав створення на території Палестини єдиної об'єднаної арабо-ізраїльської держави. Прийняття цього проєкту позбавляло євреїв права на створення своєї національно-незалежної держави. Його виступ з цього питання в найкритичніші хвилини зрівняв можливість провести голосування за проєкт резолюції у встановлений строк, а саме не пізніше 18.00 за Нью-Йоркським часом 14 травня 1948 р. Після закінчення виступу Василя Якимовича набрала сили резолюція попередньої – 2-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН про поділ Палестини та створення незалежної держави євреїв.

У ніч з 14 на 15 травня прем'єр-міністр Давид Бен-Гуріон зателефонував Моше Шарету,

Понад 10 місяців тривало інтенсивне лікування. Незважаючи на проблеми зі здоров'ям, Василь Якимович завершив і в 1959 р. блискуче захистив докторську дисертацію.

В 1951–1975 рр. він завідував кафедрами нової історії та міжнародних відносин, нової та новітньої історії. У 1976–1986 рр. працював на посаді професора кафедри нової та новітньої історії історичного факультету університету.

Василь Якимович викладав історію, економіку, політику США та інших зарубіжних країн. Автор і редактор ряду робіт із новітньої історії. Він створив свою наукову школу американістів та істориків-міжнародників, виховавши 10 кандидатів історичних наук. Його учень Борис Гончар з 1991 р. й по теперішній час завідує кафедрою нової та новітньої історії зарубіжних країн, продовжує традиції кафедральної школи американістів.

Василь Якимович був президентом ним створеного міжнародного благодійного фонду "Україна-Ізраїль",

який багато зробив для розвитку економічних і культурних зв'язків між двома країнами.

Його ім'я занесене до книги "Тисяча найвидатніших осіб у світовій історії", яка була видана в 70-ті роки минулого століття в США.

На запрошення Ізраїльського уряду Василь Якимович із своїм сином Олегом та донькою Наталією брали участь у святкуванні 50-річного ювілею єврейської держави в травні 1998 р.

Гості побували в Єрусалимі, Тель-Авіві, Нетані та Хайфі. Відвідали урочисті заходи, зустрілися із земляками з України, з ветеранами Великої Вітчизняної війни.

Після відвідин Ізраїлю Василь Тарасенко

заявив: "Ми переповнені захопленням від побаченого та почутого. Ми отримали можливість спостерігати дуже багато явищ, про існування яких у нас було лише смутне уявлення. Так, дійсно, Ізраїль – це чудо, перлина Близького Сходу. Перетворились пустеля, пісок і камінь на квітучий сад. Особисто мені це принесло величезне задоволення. Я відчував подив, захоплення та заздрість, але заздрість в доброму розумінні: чому моя країна Україна, що володіє природними багатствами, не може повторити чудо Ізраїлю? Можу лише стішнити себе мрією, що і в Україні станеться диво. Я безмірно радий, що в травні 1948 року відіграв певну роль у зриві плану створення єдиної арабо-єврейської держави і тим самим вніс свій особистий вклад у створення держави Ізраїль".

Цю заяву він зробив незадовго до своєї смерті. Помер Василь Тарасенко 21 березня 2001 р. Похований на Байковому кладовищі столиці.

Борис Гончар на конференції перед присутніми поставив справедливе запитання: "Чи була б створена держава Ізраїль, якби не було Василя Тарасенка?". І сам дав на нього відповідь: "Так, держава Ізраїль була б створена пізніше, але ціною значно більшої крові".

Олексій ОРЕХОВИЧ

Дипломат-

До сосничан, чия видатна діяльність припала на минуле століття, належить і Василь Якимович Тарасенко. Хто ж він такий, цей наш земляк, і які його заслуги перед народами?

творець

який був присутній на спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН, і попросив передати українському дипломатові від себе особисто та від уряду Ізраїлю подяку за виступ. Крім того, Давид Бен-Гуріон доручив Моше Шарету отримати від Василя Якимовича Тарасенка його згоду на присвоєння йому звання почесного громадянина Ізраїлю. Як зазначив тоді Моше Шарет, це буде перший випадок надання почесного громадянства представникові іноземної держави. Однак, обговоривши з Василем Якимовичем намінуcci для нього наслідки за таку згоду, вирішили утриматися. Про це Моше Шарет повідомив Давида Бен-Гуріона. Прем'єр-міністр висловив жаль і розуміння, бо добре знав політичну обстановку в СРСР, а тому ще раз попросив Моше Шарета повторити подяку та добрі побажання від нього особисто і від уряду Ізраїлю.

У 1949 р. Василь Якимович знову очолював делегацію УРСР на 4-й сесії Генеральної Асамблеї ООН.

Починаючи з 1950 до 1986 р., він працював у Київському Державному університеті ім. Тараса Шевченка. У 1951 р. захистив кандидатську дисертацію. У 1954–1956 рр. перебував у докторантурі Інституту історії АН СРСР. У цей час у нього трапився інфаркт міокарда.